

DANMARKS
NATURFREDNINGS-
FORENINGS
SKOVPOLITIK

LEVENDE SKOVE

Danmarks
Naturfredningsforening

Danmarks
Naturfredningsforening

DANMARKS NATURFREDNINGS- FORENINGS SKOVPOLITIK

Juni 2011

Danmarks
Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø
Tlf.: 39 17 40 00
www.dn.dk

INDHOLD

	Indledning - Fremtidens skove	3
1.	Skovenes biologiske mangfoldighed i fokus	6
2.	Naturhensyn ved træproduktion	10
3.	Nye skove giver nye muligheder	14
4.	Skovene stabiliserer klimaet	18
5.	Adgang til oplevelser i skoven	22
6.	Gamle træer er en verden af liv	26
7.	Naturpleje med vilde dyr	30
8.	Danmarks Naturfredningsforenings arbejde med skov	32
	Ordforklaringer	34
	Kilder	35

FREMTIDENS SKOVE I DANMARK

Ella Maria Bisschop-Larsen, Præsident i Danmarks Naturfredningsforening.

Danmarks Naturfredningsforening har en klar vision for Danmarks skove. Skovene skal være gode levesteder for de mindst 10.000 arter af dyr og planter, som hører til i skoven. Derfor skal skovene ud over varierede skovbevoksninger og skovbryn indeholde store arealer med skovenge og skovoverdrev, kratskove, sumpskove og skovmoser samt mange gamle træer og store mængder dødt ved. Det kræver handling allerede i dag. De seneste ekspertvurderinger fra Danmarks Miljøundersøgelser viser nemlig, at den biologiske mangfoldighed i skovene stadig går tilbage⁽¹⁾.

Samtidig skal skovene hjælpe os med at bremse klimaforandringerne, som truer naturen og samfundet,

Danmarks Naturfredningsforenings "Projekt skovmår" har sat fokus på det sjældne pattedyr og skabt ny viden om, hvordan skovmårens levevilkår kan forbedres.

samt med at håndtere de klimaændringer, som alligevel må forventes. Både skovene i sig selv og det træ, som vi tager ud af skoven til byggeri og energi, giver klimagevinster. Vi skal sikre, at træet vokser og fældes i balance med naturen.

Skovene skal også give adgang til gode naturoplevelser for hele befolkningen. På den måde forbedrer vi folkesundheden og fremmer lysten til at passe på naturen.

Jo mere skov vi har, desto lettere er det at få balance mellem de forskellige hensyn og behov. Offentligt ejet skov har generelt de bedste forudsætninger for at sikre balance mellem de forskellige samfundsinteresser. Adgangen til de offentlige skove er også friere end til de private skove.

Skovene rummer desuden velbevarede fortidsminder og leverer rent drikkevand. Forringelsen af naturens – og primært skovenes – evne til at levere samfundsgoder medfører et enormt økonomisk tab, som vokser med 50 milliarder euro årligt⁽²⁾.

Danmarks Naturfredningsforening kommer i den skovpolitik, som du har i hånden, med anbefalinger til regeringen og Folketinget, som har det politiske ansvar for en bæredygtig forvaltning af Danmarks skove. Mange andre aktører kan dog hjælpe med at gøre visionen til virkelighed. Lad os sammen skabe mere levende skov i Danmark.

E. M. Bisschop - L

Ella Maria Bisschop-Larsen
Præsident i Danmarks Naturfredningsforening.

HOVEDANBEFALINGER:

DANMARKS
NATURFREDNINGSFORENING
OPFORDRER REGERING
OG FOLKETING TIL:

1. At skabe bedre skovnatur i Danmark, ved at sikre og genoprette varierede skove som gode levesteder for dyr planter og svampe.
2. At udpege 20 % af det samlede skovareal til naturformål (biodiversitetsskov, dvs. urørt skov eller naturplejeskov) inden 2020.
3. At sikre, at al træproduktion sker i balance med naturen. Enten ved fuld certificering eller konkrete krav i skovloven.
4. At etablere 10.000 ha ny skov om året frem til 2020 med det mål, at 25 % af Danmarks areal er skov i 2070.
5. At stoppe salg af offentlig skove og sikre, at halvdelen af den nye skov etableres som offentlig skov.
6. At foretage en økonomisk vurdering af naturens økosystemtjenester, herunder skovenes samlede værdi for samfundet.
7. At vedtage en national plan for den danske natur, som bl.a. udpeger områder til ny skov.

Læs mere om bl.a. skov, biodiversitet, gamle træer og energi fra træ på Danmarks Naturfredningsforenings hjemmeside www.dn.dk

1 SKOVENES BIOLOGISKE MANGFOLDIGHED I FOKUS

Danmarks Naturfredningsforening mener, at tabet af biodiversitet skal stoppes og udviklingen vendes. Mindst 20 % af skoven skal udlægges til biodiversitetsskov inden 2020.

Skoven er den naturtype i Danmark, som har flest arter af dyr og planter⁽³⁾. Det skyldes blandt andet, at skove kan indeholde mange naturtyper, som giver forskellige levesteder, f.eks. skovmoser, ellesumpe, kratskov og lyse skovoverdrev. Vi har brug for biologisk varierede skove af mange grunde, bl.a. fordi en mangfoldighed af arter og underarter gør skovøkosystemet robust og tilpasningsdygtigt i forhold til fremtidens forhold og behov.

Hver fjerde af de kendte arter, der er knyttet til skov, er forsvundet eller i fare for at forsvinde fra Danmark. Det er navnlig de arter, som er knyttet til gammel skov, der har det svært, fordi vi har meget lidt gammel skov i Danmark⁽⁴⁾.

Skovene i Danmark har i dag desværre kun en lille del af den rige skovnatur, de kunne og burde have. Det skyldes blandt andet, at skovene generelt er for ensformige med alt for få våde områder, lysninger og gamle træer. Der er behov for en akut indsats for at forhindre yderligere forringelser og for at komme i gang med genopretningen.

"Ved biologisk mangfoldighed (biodiversitet) forstås mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biologisk mangfoldighed omfatter såvel variationen inden for og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer".

Fra FN's biodiversitetskonvention.

Gamle, urørte skove har mange store, gamle træer og masser af liggende og stående dødt ved, hele 75-170 m³ pr. ha for løvskove. Skovene i Danmark indeholder kun 5 m³ dødt ved pr. ha i gennemsnit⁽⁵⁾.

Forskere vurderer, at frodige løvskove som skal gavne arter, der er knyttet til gamle træer og dødt ved, bør indeholde mindst 30 m³ dødt ved og mindst 5 træer med en diameter på over 80 cm pr. ha ⁽⁶⁾.

Skov udlagt til urørt skov eller naturplejeskov, f.eks. ekstensiv skovdrift, græsningsskov, stævningskov osv. udgør kun nogle få procent, som ikke langsigtet kan sikre opretholdelse og udvikling af skovenes biodiversitet. Danmarks Naturfredningsforening mener, at der er brug for mindst 20 % skov til naturformål (biodiversitetsskov) inden 2020 for at stoppe nedgangen i biologisk mangfoldighed.

Indsatserne for at bevare og udvikle biodiversitet bør følge "brandmandens lov": Red først, hvad reddes kan, sluk derefter "branden" og genopbyg så det tabte. Indsatserne kan og bør forløbe parallelt, men det er biologisk set mere effektivt at forhindre rydning af en gammel løvskov med urskovspræg og stor artsrigdom end at omlægge en monoton nåleskov til nyplantet løvskov. Det tager mange hundrede år at skabe en gammel skov med urskovspræg eller en gammel skovmose, men kun en dag at ødelægge den.

De biologisk set mest værdifulde skovområder er hverken kortlagt eller generelt beskyttet. Nogle områder er dog mere eller mindre beskyttet gennem fredning eller Natura 2000, men øvrige områder med rigtig gammel skov eller anden skov med høje naturværdier kan frit fældes og deres beligggenhed er ukendt.

20.000 ha skov er kortlagt som EU-skovnaturtype inden for Natura 2000-områderne. Det svarer kun til 3,5 % af det samlede skovareal. Inden for disse områder er Danmark ifølge Habitatdirektivet forpligtet til at opnå og bevare en gunstig status for naturtypen. Konkrete indsatser kommer først i spil, når der er lavet handleplaner i 2012. Disse indsatser kan dog ikke redde skovenes biodiversitet generelt. Dels ligger meget af den bedste skovnatur uden for Natura 2000-områderne. Dels er vurderingen af naturtilstanden fejlagtig, fordi tilstanden for den artsrigdom (såkaldt typiske arter), som en naturtype består af, ikke er taget med i betragtning. Dels er finansieringen af de nødvendige indsatser utilstrækkelig.

Der har tidligere været en række tilskud til at fremme bæredygtig skovdrift. De blev fjernet fra finansloven i 2008 og 2009. Nu (primo 2011) kan der udelukkende søges om tilskud til fremme af hasselmus og flagermus. Danmarks Naturfredningsforening mener, at tilskud er et af de virkemidler, som kan give mere natur i skovene.

Invasive arter er plante- og dyrearter, der af mennesket er blevet flyttet fra en del af verden til en anden og her påvirker hjemmehørende arter negativt. Nogle af de problematiske arter i danske skove er Glansbladet Hæg, Klitfyr/Contortafyr og Elmesyge-svampen.

Lysåben natur i skovene er beskyttet af § 3 i naturbeskyttelsesloven på samme måde som de er uden for skovene. Moser, enge og de andre "§ 3-områder", som ikke lever op til størrelseskravene i naturbeskyttelsesloven, er beskyttet i skovloven. Registreringen af disse lysåbne naturtyper i skovene halter dog, og ligesom uden for skovene gror de til og dermed ud af beskyttelsen, når de ikke plejes med græsning eller slåning.

Områder med uforstyrret jordbund og genetisk oprindelige bevoksninger er nogle af de biologisk vigtige områder i skoven som skal med i en registrering og målrettet beskyttelse. Se også kapitlet om Naturhensyn i skovdriften.

Danmark har sammen med de fleste andre lande i verden forpligtet sig til en målrettet indsats for biodiversiteten frem mod 2020. Den 10. partskonference under biodiversitetskonventionen, som fandt sted i oktober 2010 i Nagoya, Japan, mundede ud i en strategisk aftale om biodiversitet med 20 konkrete mål, som skal opfyldes inden 2020. Allerede i 2015 skal hvert land have udarbejdet og begyndt implementeringen af en effektiv strategi og handlingsplan for biodiversitet. Der er masser at tage fat på i skovene, og skovene kan bidrage effektivt til at nå målene.

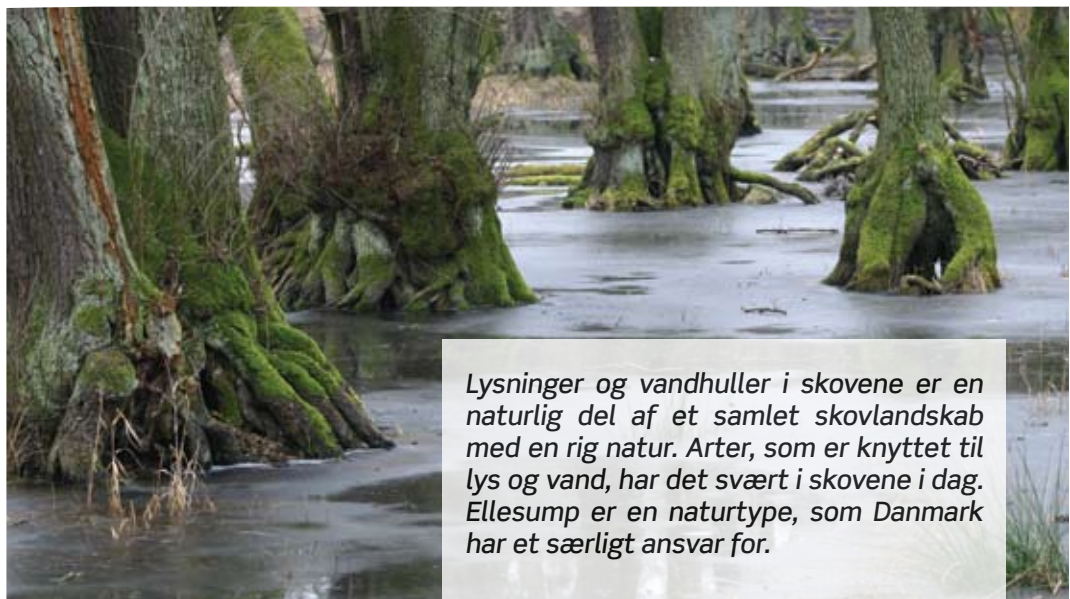

Skovbryn af hjemmehørende træ- og buskarter med blomster og bær er smukke og giver føde til insekter og fugle. Der er mange arter at vælge imellem, alt efter jordbund og lokal tradition.

DANMARKS
NATURFREDNINGSFORENING
OPFORDRER REGERING
OG FOLKETING TIL:

1. At kortlægge nøglebiotoper og andre biologisk set særligt værdifulde skovområder gennem feltregistrering inden 2013 og beskytte disse gennem lovgivning eller forpligtende aftaler med ejerne inden 2015.
2. At udpege 20 % af det samlede skovareal til naturformål (biodiversitetsskov, dvs. urørt skov eller naturplejeskov) inden 2020.
3. At indføre plejepligt og oprette en særlig pulje til pleje og naturgenopretning af lysåben natur, herunder skovenge, skovoverdrev, skovmoser, skovvandløb og skovsøer.
4. At inddrage de såkaldte "typiske arter" i næste vurdering af skovnaturtypernes bevaringsstatus.
5. At udarbejde og implementere handlingsplaner for mindst 15 af skovens truede arter inden 2015.
6. At styrke den nationale overvågning af naturtyper samt plante- og dyrearter, også uden for Natura 2000-områderne.

Se flere anbefalinger i afsnittet om naturhensyn i skovdriften på side 13.

Lysninger og vandhuller i skovene er en naturlig del af et samlet skovlandskab med en rig natur. Arter, som er knyttet til lys og vand, har det svært i skovene i dag. Ellesump er en naturtype, som Danmark har et særligt ansvar for.

2 NATURHENSYN VED TRÆPRODUKTION

Danmarks Naturfredningsforening mener, at al skovdrift skal ske i balance med naturen.

Et helt generelt problem for naturen ved træproduktion er, at træerne fældes, længe inden de når deres biologisk set modne alder. Alt for få træer får lov at stå til naturlig død og forfald. Andre generelle problemer i dagens produktionsskove er bevoksningernes ensformighed og den udbredte brug af ikke-hjemmehørende træarter. Derfor er mange dyre- og plantearter forsvundet eller truet af udryddelse i skovene.

Træ er dog grundlæggende et særdeles miljøvenligt råstof, som både er fornybart og energieffektivt. Det er derfor fornuftigt med en bæredygtig produktion af træ. I skovdriften gælder det om at finde en ny balance, hvor naturværdierne kan bevares og udvikles samtidig med, at der produceres træ til byggeri og energi.

Selv de gamle statsskove er mange steder helt renset for gamle træer og andre naturværdier. Det skyldes, at statsskovvæsenet i perioder stærkt har tilslidesat naturen til fordel for træproduktion.

Den "bøgesøjlehal", som mange holder af, kan godt være naturnær skovdrift, hvis der også er gamle træer og dødt ved, og der tages en række andre naturhensyn. Indblanding af andre træarter og mere variation i bevoksningens struktur vil dog gavne skovnaturen.

Bæredygtig skovdrift er forvaltning og brug af skove på en måde, som er fornuftigt ud fra en biologisk, såvel som en social og økonomisk synsvinkel samt giver kommende generationer samme eller bedre muligheder for at få gavn af skovene, som vi har i dag.

Målet med naturnær skovdrift er at producere træ med hjælp af naturens egne processer, bl.a. selvfornyelse. Danmarks Naturfredningsforening mener, at det er en fornuftig produktionsform, som giver stabile skove og tager hensyn til skovens biologiske mangfoldighed. Der er dog også behov for områder, hvor biodiversiteten står i centrum, såkaldte biodiversitetsskove, i form af urørt skov eller naturplejeskov.

Staten begyndte i 2005 at omlægge alle statsskovene til naturnær skovdrift, hvor der tages en række naturhensyn i forbindelse med træproduktionen og gradvist omstilles til hjemmehørende træarter og en mere varieret skovstruktur. Det bakker Danmarks Naturfredningsforening op om.

De private skovejere har gennem tiden ageret meget forskelligt, og spredningen i naturindhold er derfor stor i de private skove. Grønne driftsplaner, som indeholder målsætning, status og kort over skovdriften, kan give skovejere overblik over deres skoves natur- og kulturværdier, så de kan tage hensyn i træproduktionen. En del skov-ejere passer frivilligt på værdifuld skovnatur, mens andre behøver tilskyndelser i form af tilskud, erstatninger eller lovkrav.

Den almindelige skovnatur trænger til et løft gennem generelle hensyn i skovdriften. Det vil effektivt bidrage til at binde de biologisk set særlig værdifulde skovområder sammen ved at skabe mulighed for arter til at kunne sprede sig.

Certificeret træ

Danmarks Naturfredningsforening mener, at skovcertificering og brug af certificeret træ er et godt redskab til at opnå større naturhensyn i træproduktionen. Certificering er frivillig, men overholdelse kontrolleres af en uafhængig tredjepart. Der findes to ordninger i Danmark, FSC og PEFC. Begge ordninger sikrer minimumshensyn til naturen i den danske skovdrift. Danmarks Naturfredningsforening anbefaler dog primært køb af FSC-mærket træ, eftersom nogle landes PEFC-ordninger ikke er lige så ambitiøse. Den danske PEFC-standard er p.t. under revision. Danmarks Naturfredningsforening mener, at det langsigtede mål må være, at lovgivningen er tilstrækkelig kraftfuld til at sikre en langsigtet bæredygtig brug af skovene i Danmark.

Økosystemtjenester

Samfundet kan vinde på, at skovene bliver endnu bedre til at producere mange forskellige goder (øko-

De træarter, som naturligt er kommet til Danmark efter istiden (hjemmehørende arter), er blevet fulgt af en lang række andre organismer, som de har udviklet sig sammen med. Det gør, at de hjemmehørende træer er vigtigere for den danske biodiversitet end indførte træarter. Mange løvtræer er hjemmehørende, men kun ét egentligt nåletræ, nemlig skov-fyr, regnes som hjemmehørende i Danmark. Egetræet har rekorden med flere end 1000 forskellige arter knyttet til sig.

Skov-fyr regnes som et hjemmehørende træ i Danmark, selv om det nok har været helt udryddet i en periode. Nåletræer kan tilføre variation og er levested for en række skandinaviske arter, f.eks. sortspætte. Men de 42 % af skovarealet, som er rene nåletræsbevoksninger, ville få væsentligt højere naturværdi ved en gradvis omlægning til løvskov eller blandet skov.

systemtjenester) ud over træ. Det bliver tydeligt, hvis man sætter en økonomisk værdi på disse goder. Den økonomiske værdi af biodiversitet og andre såkaldte økosystemtjenester som f.eks. rent vand, kulstofbinding og afstresning er et vigtigt politisk argument for naturbevarelse i dag. Det er ikke i modstrid med naturens egen værdi.

For at få en skovejer til at levere de goder, som samfundet har brug for, er rådgivning afgørende, men det kan også være nødvendigt at tilbyde betaling for ydelserne f.eks. med finansiering fra EUs landdistriktsprogram. Alternativet kan være erstatningsfri regulering gennem lovgivning. Danmarks Naturfredningsforening mener, at det bør være tilstrækkeligt attraktivt eller lovpligtigt for skovejeren at levere de goder, som samlet set giver overskud for samfundet, når alle effekter for biodiversitet, klima, sundhed, drikkevand m.m. regnes med.

Skovejerne tjener hovedsageligt penge på to ting ud over træproduktion, nemlig jagtudlejning samt juletræer og pyntegrønt. Jagt behandles ikke i denne politik. Danmarks Naturfredningsforening mener, at juletræer og pyntegrønt i skovene skal udfases, fordi det er en meget intensiv produktion, som kræver vedvarende gødsning og sprøjtning. Økologiske juletræer af rødgran kan produceres skånsomt på landbrugsjord.

DANMARKS
NATURFREDNINGSFORENING
OPFORDRER REGERING
OG FOLKETING TIL:

1. At sikre en højere naturværdi i den almindelige produktionsskov gennem krav om:
 - mindst fem "evighedstræer" pr. ha. Træerne skal være dem med højest biologisk værdi og de skal bevares til naturligt forfald.
 - etablering af ydre og indre skovbryn af hjemmehørende træ- og buskarter på mindst en træhøjdes bredde, når ny skov etableres eller eksisterende bevoksning forynges.
 - krav om mindst 10 m bufferzoner med skånsom drift mod hav, søer, bække og åer.
 - forbud mod omlægning af løvskove med lang kontinuitet til andre træarter.
 - forbud mod gødskning, sprøjtning og nydræning.
 - forbud mod fladedækkende jordbearbejdning, dybdepløjning og oprivning af stubbe.
2. At gøre bæredygtig skovdrift attraktiv for skovejeren, herunder grønne driftsplaner, urørt skov, ekstensiv skovdrift, græsningsskov, stævnings-skov og konvertering til skov af hjemmehørende og klimatilpassede træarter og underarter.
3. At bruge mindst 20 % af den samlede landbrugsstøtte til natur, herunder udvikle støtteordninger under EU's landdistriktsprogram til brug i skovene.
4. At stille krav om FSC-mærkning for al offentligt indkøb af træ, papir osv og i øvrigt fremme certifiering.
5. At udfase juletræer og pyntegrønt i fredskov inden 2020.
6. At foretage en økonomisk vurdering af naturens økosystemtjenester, herunder skovenes samlede værdi for samfundet.
7. At fremme bæredygtig skovdrift gennem praktiske forsøg, forskning, uddannelse og rådgivning.

3 NYE SKOVE GIVER NYE MULIGHEDER

Danmarks Naturfredningsforening mener, at der skal skabes mere skov i Danmark. Det kan ske gennem egentlig skovrejsning eller ved at lade landbrugsarealer gro til af sig selv. Etablering af ny skov må ikke ske på bekostning af lysåben natur.

Skovrejsning kan bidrage til at udvide eksisterende naturarealer og binde dem bedre sammen, hvilket vil gavne mange dyre- og plantearter samt friluftslivet. Skovrejsning skal overordnet set fokusere på at skabe varierede landskaber med et højt naturindhold. Der skal således indgå lysåben natur og vådområder i skovrejsningerne.

På kort sigt gavner skovrejsning mange relativt almindelige arter, som har let ved at spredes og etablere sig i området. De mere specialiserede arter – og især

de, der er knyttet til gammel skov – kan mere effektivt hjælpes af indsatser i eksisterende ældre skove.

Til gengæld er ny skov en effektiv måde at øge befolkningens muligheder for et aktivt friluftsliv. I store dele af landet og ved mange af landets byer er der stort set ingen skov og især alt for lidt af den offentlige skov, hvor man må færdes frit.

Nye skove vil også øge mulighederne for produktion af tømmer og biomasse til energi (se afsnittet om klima på side 18). Desuden kan skovrejsning, ligesom de eksisterende skove, bidrage til at beskytte grundvandet som drikkevandsressource i Danmark.

Danmarks Naturfredningsforening foreslår, at i alt 400.000 ha (4.000 km²) landbrugsjord, heraf halvdelen fugtige lavbundsjorder og halvdelen mere tørre højbundsjorder, inden år 2030 tages ud af omdrift og omlægges til natur, bl.a. for at modvirke landbrugets negative påvirkning på vandmiljøet. Knap halvdelen af dette areal skal overgå til skov i form af varierede skovlandskaber, hvor skov veksler med vådområder og lysåben natur.

Skovrejsning bør ske på en måde, så de nye skove binder skove og andre naturarealer sammen, på sigt kan sikre en højere biodiversitet, imødekommer de

Ny skov kan etableres med en blanding af flere træarter. Nogle vokser hurtigt og kan fældes til energi-flis, mens andre vokser langsommere og bliver til stabil skov og tømmer.

Skov dækker 13% af Danmark. 580.000 ha. Hvis målet om at have 25 % skov i Danmark i 2070 skal nås, er det nødvendigt at plante ca. 8500 ha ny skov pr. år i gennemsnit. I årene op til 2010 er der kun skabt omkring 2000 ha ny skov om året. Jo hurtigere, vi kommer i gang, jo hurtigere får vi nytte af skovens bidrag til sammenhæng i natur, friluftsliv og energi.

bynære rekreative interesser, beskytter drikkevandet, producerer træ og har en positiv effekt på byområdernes lokalklima. Interesserne bør så vidt muligt kombineres, men alt skal ikke nødvendigvis ske på alle arealer samtidigt. Dybdepløjning bør undgås, bl.a. fordi fortidsminder ofte skades.

Ny skov kan også opstå ved naturlig tilgroning. Danmarks Naturfredningsforening ser positivt på tilgroning af landbrugsjorder, men lysåben natur bør holdes fri for tilgroning ved pleje. Hvis f.eks. heder gror til, foretrækkes dog, at arealerne belægges med fredskovspligt, frem for at kommunerne fjerner beskyttelsen og tillader opdyrkning.

Ny skov kan etableres på mange måder og med mange forskellige formål. Tænk f.eks. på skovhaver med frugt og bær, arboreter, stævningsskove eller klatratreer. Tænk også på, at skov kan skabes ved naturlig tilgroning. Det tager længere tid, men kan give spændende og varieret skov. Se også afsnittet om klima.

DANMARKS
NATURFREDNINGSFORENING
OPFORDRER REGERING
OG FOLKETING TIL:

1. At vedtage en national plan for den danske natur, som bl.a. udpeger områder til ny skov.
2. At fastlægge en handlingsplan for en forøgelse af skovarealet, således at 19 % af Danmarks areal er skov i 2040 og 25 % i 2070.

Herunder:

A: At etablere 10.000 ha ny skov årligt frem til 2020.

B: At etablere halvdelen af den nye skov som offentlig skov.

C: At graduere støtten til ny privat skov efter samfundsværdi, f.eks. biologisk værdifuld skovnatur og adgangsmuligheder.

3. At pålægge fredskovspligt på heder, enge, moser, overdrev osv. (§ 3-områder), som konstateres at være groet ud af beskyttelsen. Plejepligt og genopretning af den lysåbne natur bør dog have første prioritet.

4 SKOVENE STABILISERER KLIMAET

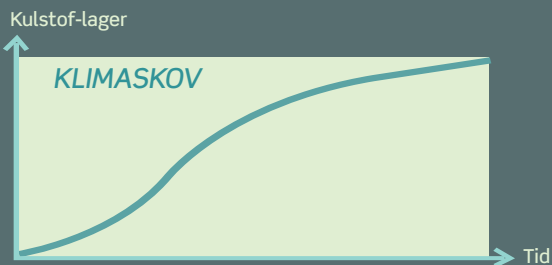
Danmarks Naturfredningsforening mener, at skovene skal tænkes ind som klimaløsninger ved at vi opbygger kulstoflagre af træer og dødt ved i vores skove samt sikrer en bæredygtig anvendelse af træ til byggemateriale og energi.

FIGUR: Kulstof-lageret over tid i henholdsvis energiskov, klimaskov og såkaldt kombiskov.

Skov spiller en vigtig rolle i at bremse klimaændringerne, som vil påvirke naturen voldsomt. Desuden

Klimaskov:

Går ud på at lagre mest muligt kulstof over lang tid.

Energiskov:

Går ud på at producere mest muligt træ til energiformål.

Kombiskov:

Energi- og klimaskov kombineret. Her opbygges der først et stort lager af kulstof, som man derefter løbende høster noget af til både tømmer og energi.

kan skov medvirke til at tilpasse samfundet til et ændret klima.

Begrænsning af klimaændring

Skov kan være med til at begrænse klimaændringer på to måder: 1) ved at binde kulstof i træer og jordbund samt 2) ved at træ erstatter f.eks. olie, kul, metal og beton, som har en stor negativ klimapåvirkning.

Eksisterende skove har et stort lager af kulstof i træer og jordbund. En skov i balance optager løbende lige så meget kulstof fra atmosfæren, som den taber ved nedbrydning og hugst af træ. Men de danske skove kan sagtens indeholde mere kulstof. Udlæg af urørt skov er en måde at få et større lager af kulstof i skovene på end vi har i dag. Etablering af nye skove er også en god måde at få et større kulstoflager på og samtidig muliggøre produktion af mere træ. Se også afsnittet om nye skove på side 14.

Når træerne dør naturligt eller fældes, begynder frigivelsen af kulstoffet til atmosfæren. Ved at bruge træ i f.eks. træhuse og møbler kan frigivelsen forsinkes, indtil træprodukterne forgår. Danmarks Naturfredningsforening mener, at så stor en del af træhugsten som muligt skal bruges til erstatning for f.eks. metal og beton i byggeri og først efter endt anvendelse brændes af til energi.

Bioenergi fra træ

Danmarks Naturfredningsforening mener, at træ fra bæredygtig skovdrift er en mere hensigtsmæssig form for bioenergi end f.eks. et-årige landbrugsafgrøder. Det skyldes bl.a., at skovene kan producere energi samtidig med, at de står til rådighed for friluftslivet og indeholder et rigt dyreliv, samt at skovdrift ikke nødvendigvis kræver sprøjtning, gødsning og pløjning, som et-årige landbrugsafgrøder gør.

Træ er den største kilde til vedvarende energi i den nuværende danske energiproduktion og udgør en næsten dobbelt så stor del som vindkraft. Godt en tredjedel af det træ, vi bruger til energi, er importeret ⁽⁷⁾.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at kriterier for bæredygtig produktion af biomasse fra skov skal sikre:

- bevarelse og øgning af skovens kulstoflager i træ og jordbund.
- bevarelse af biologisk set særligt værdifulde områder i skovene.
- bevarelse og udvikling af flere gamle træer og mere dødt ved.
- vurdering og sikring af skovjordernes næringsstofbalance, bl.a. i forbindelse med ønske om at udnytte hele træer med kviste, nåle/blade osv.
- ingen udnyttelse af stubbe og rødder.
- ingen brug af genmodificerede organismer (GMO).
- ingen brug af gødsning, sprøjtning og nydræning for at øge tilvæksten.

Omkring halvdelen af det træ, der fældes i skoven, går direkte til energiproduktion som flis og brænde. Vedvarende energi er godt, men samtidig skal biodiversiteten bevares. Det tager kun et øjeblik at fælde nogle gamle træer, men flere hundrede år at genskabe dem.

Dansk træ, som bruges til energi, kommer primært fra skovene, men også fra levende hegn, haver m.m. Fra 1999 til 2008 er hugsten i de danske skove steget, og især er hugsten af træ til energi (brænde og skovflis) steget kraftigt og udgør i dag halvdelen af den samlede hugst⁽⁸⁾. Store arealer med ny skov vil kraftigt øge den samlede tilvækst af træ. Træ fra unge skove kan med fordel anvendes til energiformål. I de gamle skove gør det mere gavn at lade en del af tilvæksten blive i skoven som stående gamle træer og som dødt

ved, end at tage alt det som ikke kan blive til tømmer ud til energiproduktion. Ved at etablere nye skove som en form for ”kombiskove ” (se figur side 18) kan skovene varetage flere forskellige samfundsinteresser på lang sigt.

Der er en reel risiko for, at stigende priser på træ til energi i løbet af få år vil lede til en ikke bæredygtig hugst af gamle træer og dødt ved, som har afgørende betydning for skovens biologiske mangfoldighed. Det vil gøre det endnu sværere at redde skovens truede arter fra udryddelse.

Tilpasning til et ændret klima

Skovene selv vil i takt med klimaændringerne få behov for at tilpasse sig til de ændrede forhold. Det kræver, at de enkelte skove er robuste, varierede og vel fungerende økosystemer. En fragmenteret skovnatur gør det i dag vanskeligt for arterne at sprede sig til nye egnede levesteder.

Skovrejsning vil desuden gøre samfundet bedre rustet til et ændret klima med forventede øgede regnmængder og mere voldsomme regnskyl. Mere skov vil give en øget optagelse og fordampning af regnvand og dermed en langsommere afstrømning af nedbøren til ådale og byer.

DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING OPFORDRER REGERING OG FOLKETING TIL:

1. At opstille konkrete kriterier på EU-niveau for bæredygtig produktion og import af træ til energi.
2. At øge kulstoflageret i skovene, f.eks. ved at udlægge halvdelen af statens mere end 100 år gamle bøgebevoksninger til urørt skov.
3. At øge mængden af biomasse til energi gennem indførelse af ny plejepligt på lysåben skovnatur (f.eks. skovenge).
4. At stimulere til øget brug af træ i byggeri og produkter, herunder med krav til offentligt byggeri.
5. At øremærke penge til forskning i miljøvenlig brug af biomasse fra skov til energi.

5 ADGANG TIL OPLEVELSER I SKOVEN

Danmarks Naturfredningsforening mener, at der skal være bedre adgang til oplevelser i skoven.

Skovene er et af danskernes foretrukne besøgsmaal. Et besøg i skoven er en naturoplevelse, som virker afstressende og giver motion. Skoven er også det perfekte klasselokale. Danmarks Naturfredningsforening mener, at oplevelser i naturen giver viden og lyst til at passe på den.

Danmarks Naturfredningsforening ønsker, at så mange mennesker som muligt kommer ud og nyder naturen på forskellige måder. Samtidig skal der også være mulighed for en høj kvalitet i naturoplevelsen. Det kan f.eks. handle om at se dyr eller opleve fred og ro samt mørke. Mange forskellige friluft aktiviteter i den samme skov kan skabe konflikter. Zonering, dvs. opdeling af aktiviteterne, så de foregår forskellige steder eller på forskellige tidspunkter, kan være et godt redskab. Forebyggelse af konflikter sker bedst med udgangspunkt i et lokalt samarbejde og ud fra konkrete vurderinger, eftersom forholdene er meget forskellige rundt omkring i landet.

I private skove må man ikke færdes uden for vej og sti. Mange skovgæster går dog alligevel nogle meter uden for stien for at plukke anemoner, spise madpakke eller kigge på et spændende træ. Det kan være en vigtig del af naturoplevelsen og vil normalt ikke skade naturen på nogen måde.

De steder, hvor der er en dokumenteret og reel konflikt mellem beskyttelsen af skovnaturen og benyttelsen i form af friluftsliv, skal hensynet til naturen veje tungest. Det kan f.eks. handle om adgangsforbud ved reder til rovfugle eller om, at hunde skal føres i snor af hensyn til dyrelivet.

Friluftsliv kræver ofte ingen særlige konstruktioner eller byggerier. Særlige stier til f.eks. ridning eller kørsel med mountainbike kan dog være en måde at begrænse konflikter på. Det er vigtigt at fastholde det generelle forbud mod byggeri i skovene. Der kan dog være særlige situationer, hvor et anlæg, som er til stor gavn for naturformidling, naturoplevelser og friluftsliv, kan accepteres indpasset i skoven på en hensynsfuld måde. Det gælder vel at mærke kun, hvis det ikke kan placeres tilfredsstillende uden for skoven eller i eksisterende bygninger. Det kan f.eks. være en skovlegeplads, skovmotionsredskaber, bålhytte, shelter eller offentlig badebro. Omklædningsrum, toiletter, større udstilling om området og parkeringspladser bør som udgangspunkt placeres uden for skoven. Byggeri til f.eks. spejdere eller skovbørnehaver bør også placeres uden for skoven.

Fortidsminder og kulturhistoriske miljøer er i vid udstrækning blevet bevaret bedre i skovene end i landskabslandskabet eller byerne. Det kan give skovbrugsoplevelsen en ekstra dimension. Det moderne skovbrugs brug af store maskiner samt tilgroning udgør dog trusler mod f.eks. agerspor, gravhøje og stendiger, og der mangler generelt viden om kulturminderne.

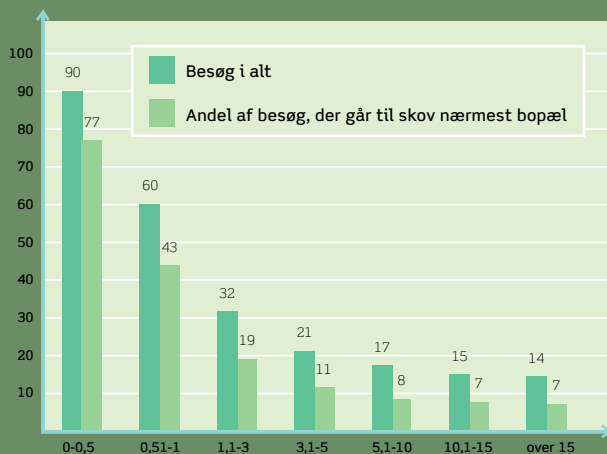

Forvaltningen og beskyttelsen af skovene og den øvrige danske natur har gode forudsætninger for at bidrage til beskæftigelse og udvikling af landet som helhed, f.eks. gennem mere naturturisme. Inspiration kan fås fra kvalitetsmærkning af svensk økoturisme, Naturens Bästa.

Adgangen til naturen er en vigtig del af Danmarks Naturfredningsforening's formål og foreningens 100 årige historie. Naturområder tæt ved skoler gør det muligt at bruge naturen aktivt i undervisningen.

Antal besøg pr. år.

Jo nærmere man har til skoven, jo oftere besøger man den. Bynær skovrejsning er således en god måde at få flere ud i skoven på.

Afstand fra bopæl til nærmeste skov (km).

Efter F.S. Jensen og N.E. Koch, 2004.

DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING OPFORDRER REGERING OG FOLKETING TIL:

1. At lempe adgangsreglerne, så det bliver lovligt at færdes til fods i private skove på arealer, som er let tilgængelige og ligger i umiddelbar nærhed af skovens veje og stier.
2. At kortlægge kulturminde i skovene og lave en handlingsplan for bevaring.
3. At pålægge kommunerne at lave planer for og etablere sti-net, som binder de vigtigste rekreative områder sammen.
4. At kortlægge og beskytte stille områder og områder uden lysforurening i hele landet, herunder relativt stille områder i bynære skove.
5. At oprette et kort på internettet med information om alle skove og kontaktoplysninger til ejerne.
6. At oprette en pulje til etablering af natur ved institutioner, bl.a. skoleskove.
7. At udrede potentialet for naturturisme i Danmark, herunder i skovene.

6 GAMLE TRÆER ER EN VERDEN AF LIV

Gamle egetræer kan være levested for mere end 1000 forskellige arter af svampe, mosser, laver, insekter, fugle og pattedyr. Mange af arterne er sjældne eller endog udryddede i Danmark i dag, fordi der er så få gamle egetræer.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at der skal tages udvidet hensyn til gamle træer, som både biologisk og landskabeligt er meget værdifulde. Der skal udarbejdes planer på lokalt niveau for bevarelse af disse træer.

Store og gamle træer er biologisk og landskabeligt set meget værdifulde. Gamle træer har nemlig en grov bark og ofte også både hulheder, døde grene og løs bark. Og store, ofte gamle træer rummer også muligheder for store fuglereder, f.eks. til ørne.

Tegning: Nils Forshed.

Mange sjældne arter af f.eks. insekter, laver og mosser findes kun i gamle træmiljøer. Også flagermus, skovmår og en lang række fugle, f.eks. spætmejsse, huldue og ugler har brug for hule træer. En indsats for at bevare disse træer og få flere af dem er derfor en langsigtet satsning på en mere rig og varieret natur. Ud over beskyttelse af de eksisterende værdifulde træer, er det vigtigt at sikre, at der løbende udvikles efterfølgere, som kan videreføre det liv, som knytter sig til gamle træer, efterhånden som de ældste kæmper segner.

Store, gamle træer i skovene trues ofte af tilgroning; især egetræer kan ikke tåle for megen konkurrence fra yngre hurtigtvoksende træer. I skovene bør gamle træer bevares og beskyttes mod skader fra maskiner. De største træer i skoven er dog ikke altid de ældste. Tværtimod kan undertrykte træer blive meget gamle og udvikle høje naturværdier.

Danmarks Naturfredningsforening kalder de gamle træer for "evighedstræer". Vi ved godt, at træer ikke lever evigt, men vi ønsker, at gamle og værdifulde træer, både i skovene og i landskabet generelt, så vidt muligt skal bevares "i al evighed", dvs. leve, til de dør af sig selv og derefter forfalder naturligt. I byerne og langs vejene er det oftest ikke hensigtsmæssigt at lade gamle træer falde omkuld af sig selv, men man bør dog forsøge at bevare træerne så længe som muligt ved at pleje dem og undgå skader. De gamle træer har i et menneskes tidsperspektiv stået der i "en evighed" og det tager også "en evighed" at få tilsvarende træer op.

Træer i forringet trivsel og forfald er mere biologisk værdifulde end store, sunde træer i fuld vækst, fordi de har hulheder, løs bark, mørnet træ osv., hvor mange sjældne arter lever.

Skovejere, som gør en særlig indsats for flagermus og hasselmus i skovene kan for tiden få tilskud. For flagermus kan det f.eks. være at spare tre til fem gamle træer pr. ha ved foryngelse af et skovområde eller at pleje skoven med græsning, som giver flere insekter.

Træerne i byen

Træer har – ud over de biologiske og kulturelle værdier – også en række generelle fysiske egenskaber, som især er værdifulde i byerne. For eksempel binder træernes blade støv, som ellers generer lungerne, og de reducerer risikoen for oversvømmelser ved at fange regnvand i deres kroner. Træerne bremser også vinden på gaden eller pladsen, så der bliver mere behageligt at være, og de sænker temperaturen gennem fordampning og giver skygge, så man kan holde ud at opholde sig i byen under hedeølger.

Træer i byen må ofte lade livet, fordi de står i vejen for vejudvidelser eller byggeri. Her skal man huske på træets værdi. Ved udvidelsen af Statens Museum for Kunst blev et nærtstående træ vurderet til 750.000 kr. i kontrakten med entreprenøren. Det blev der passet på i byggefasen! Et andet almindeligt argument for at fælde store, gamle træer er, at træerne udgør en sikkerhedsrisiko. Træerne i byerne og langs vejene bør så vidt muligt sikres mod beskadigelser på stammer og rødder, og vandmangel og udtørring bør modvirkes. Det fører nemlig til al for tidlig død eller instabilitet. Danmarks Naturfredningsforening mener, at der altid skal gennemføres en nøje vurdering af den reelle risiko, træets værdier og mulige alternativer til fældning af træer med høje natur- eller kulturværdier.

DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING OPFORDRER REGERING OG FOLKETING TIL:

1. At tage initiativ til en statslig registrering af biologisk og landskabeligt særligt værdifulde træer.
2. At gennemføre en informationskampagne om værdierne af store, gamle træer.
3. At pålægge kommuner, menighedsråd, statslige jordejere, stiftelser m.fl. at udvikle planer og strategier for at bevare og udvikle værdifulde træer i bybilledet og landskabet.
4. At indføre en fælles mærkningsordning af træer, som er afsat til naturformål i kraft af certificering, naturnær skovdrift, Natura 2000-beskyttelse eller tilskud til bæredygtig skovdrift.
5. At indføre en generel beskyttelse (med dispensationsmulighed) af alléer og levende hegn.

Træer kan opleves som særlige og værdifulde på grund af deres størrelse, historie, udseende eller voksested. Træer er også vigtige pejlemærker i landskabet og i høj grad med til at give et sted og et landskab sin identitet og attraktionskraft.

7 NATURPLEJE MED VILDE DYR

Danmarks Naturfredningsforening mener, at der skal udsættes f.eks. vildsvin, vildhest, urokse, bison og elg i udvalgte egnede områder for at sikre varieret og dynamisk natur. Danmarks Naturfredningsforening mener desuden, at dyrehaver med vilde dyr i særlige tilfælde kan skabe spændende natur i varierede skovlandskaber.

Der bør primært arbejdes hen imod at genskabe nogle større og sammenhængende naturlandskaber med en naturlig dynamik og variation mellem skov, overdrev og fugtige biotoper. Sådanne landskaber vil muliggøre og styrke bestande af mange forskellige arter af vilde dyr, herunder også genindvandrede og eventuelt nyudsatte arter, som vildsvin, vildhest, "urokser", bison, bæver og elg. Store bestande af sådanne nøglearter giver en varieret skovnatur. På f.eks. små øer kan det ske uden hegn, andre steder som dyrehaver.

Naturpleje ved hjælp af vilde, græssende dyr i indhegninger (dyrehaver) kan være et middel til at skabe værdifuld og spændende natur i de særlige tilfælde, hvor dyrehaven vil:

- medføre naturpleje, som giver væsentlige, dokumenterbare forbedringer af områdets naturindhold/biodiversitet,
- tillade det vilde hjortevildt at færdes og opholde sig i dele af skoven i tilfredsstillende grad, samt
- opretholde eller forbedre befolkningens adgang til og muligheder for friluftsliv i området.

Danmarks Naturfredningsforening er generelt positiv over for græsning med husdyr i skovene. Det kan de allerfleste steder virke positivt på biodiversiteten.

Dyr som skal udføre naturpleje, bør som udgangspunkt ikke tilskudsfodres, eftersom det giver en gødskningseffekt i skoven. Vildtagre er også problematiske, fordi de gødskes årligt eller ved omlægning med flere års mellemrum.

**DANMARKS
NATURFREDNINGSFORENING**
OPFORDRER REGERING
OG FOLKETING TIL:

1. At udpege store sammenhængende naturområder, hvor der kan skabes en dynamisk natur ved hjælp af vilde dyr.

8

DANMARKS NATURFREDNINGS- FORENINGS ARBEJDE MED SKOV

Danmarks Naturfredningsforening arbejder for en mere levende skov på mange måder, bl.a. gennem fredninger, lokale skovlovsager, projekter om skovarter og guidede skovture, lokalt og nationalt lobbyarbejde samt repræsentation i diverse råd og nævn, herunder de grønne råd i kommunerne, lokale skovrejsningsråd, brugerrådene i statsskovene og Skovrådet. Danmarks Naturfredningsforening har også et netværk af aktive medlemmer med interesse for skove, se www.dn.dk/skov.

Danmarks Naturfond, som blev stiftet i 1967 af Danmarks Naturfredningsforening, ejer flere meget vær-

difulde arealer med skovnatur, se www.danmarks-naturfond.dk. Det gælder bl.a. Døndalen, Longelse Bondegårdsskov, Højris Mølle, Langå Egeskov, skovene under Skovsgaard Gods og Allindelille Fredskov.

Det er fondens mål, at mindst 25 % af det til enhver tid værende skovareal på de enkelte ejendomme skal tjene biologisk mangfoldighed inden 2020 og 50 % i 2040. Arealerne skal i hovedsagen omfatte arealer med urørt skov eller drives med gamle driftsformer som stævningsdrift eller skovgræsning. På de øvrige arealer praktiseres en bæredygtig, naturnær skovdrift, der opretholder eller genopretter en gunstig bevaringstilstand. På sigt afvikles de fleste nåletræsbeplantninger og monokulturer til fordel for mere diverse løvtræsplantninger med en egnskarakteristisk træartssammensætning. Den naturlige hydrologi vil blive genoprettet på såvel dyrkede arealer, som i skov. Slyngede vandløb vil blive genskabt og gode levested betingelser genoprettet i søer og vandhuller. Det er også af stor vigtighed at opretholde en vis mængde gamle træer og døde træer i skovene. Der udarbejdes driftsplaner for skovdriften på de enkelte ejendomme med skov. Der lægges vægt på at opretholde både de kulturhistoriske og de biologiske værdier i skoven, ligesom der også skal tages hensyn til publikums adgang og den enkelte skovs egenart.

Fondens formål er også at være eksperimenterende med hensyn til skabelse af ny natur og naturgenopretning, hvor det er muligt.

Danmarks Naturfredningsforening købte Allindelille Fredskov ved Ringsted i 2011, som er kendt for sine mange, sjældne orkideer og anden spændende flora og fauna. Skoven var sat til salg af Københavns Universitet, som har ejet den i næsten 500 år og Naturstyrelsen kunne ikke overtage den. Den er nu overdraget til Danmarks Naturfond.

ORDFORKLARINGER

Biodiversitet (biologisk mangfoldighed) er mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biologisk mangfoldighed omfatter såvel variationen inden for og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer (kilde: FN's biodiversitetskonvention).

Biodiversitetsskov er skov, som har natur og biologisk mangfoldighed som det primære driftsformål. Biodiversitetsskov indeholder dels særligt naturmæssigt værdifulde skove, som beskyttes, og dels skovarealer, som søges udviklet med henblik på natur og biodiversitet (kilde: Danmarks Nationale Skovprogram, Miljøministeriet 2002).

Bæredygtig skovdrift er forvaltning og brug af skove og skovområder på en måde og i et tempo, som vedligeholder deres biodiversitet, produktivitet, genvækstevne, vitalitet og deres mulighed for at opfylde nutidens og fremtidens relevante økologiske, økonomiske og sociale funktioner på lokalt, nationalt og globalt plan, og som ikke er skyld i ødelæggelse af andre økosystemer (kilde: Helsinki-Resolutionen, Anden ministerkonferencen om beskyttelse af skov i Europa, 1993).

Ekstensiv skovdrift var i en tidligere tilskudsordning defineret som skovdrift med følgende restriktioner:

- løvskovsbinding
 - vedvarende skovdække
 - naturlig foryngelse
 - ingen anvendelse af pesticider, gødning eller kalk
 - ingen jordbearbejdning
 - ingen oprensning eller nygravning af grøfter
 - efterladelse af dødt ved til naturligt henfald
- (kilde: Bæredygtig skovdrift - tilskud til beskyttelse af naturmæssigt særlig værdifulde skove, tillæg til vejledning nr. 3, Skov- og Naturstyrelsen 2009). Tilskudsordningen er ikke i funktion primo 2011.

Energiskov er skov, der hovedsageligt producerer biomasse og træprodukter, som gennem substitution af fossile brændsler eller energitunge materialer medfører et reduceret ressourceforbrug (kilde: Orientering til Skovpolitisk Udvalg, notat, Klima- og Energiministeriet, 21. februar 2011).

EU-skovnaturtyper er ni forskellige veldefinerede naturtyper i skov, som indgår i Danmarks forpligtelser ifølge Habitatdirektivet, herunder bøg på muld- og morbund, forskellige egeskovtyper, skovbevoksede tørvemoser samt elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld (kilde: Naturstyrelsens hjemmeside, http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Hvad_skal_vi_beskytte/Naturtyper/)

Græsningssskov spænder fra jyske overdrevsskove til lollandske dyrehaver. Fællestrækket er, at de græsses eller tidligere er blevet græsset af husdyr (kvæg, heste, får) eller hjorte. Den typiske græsningssskov er lysåben med bredkronede træer og tornede buske (kilde: Noglebiotoper i skov, Skov-info 24, Miljøministeriet m.fl. 2001).

Klimaskov er skov, der (gennem lagring af kulstof) primært leverer CO₂-kreditter, der således indgår i de nationale regnskaber eller i virksomhedernes regnskaber. Alene på skovkreditter kan prisen for 1 ton CO₂ variere med en faktor 100, afhængig af kvalitet. Kvalitet forbindes ofte med omdømme, permanens og juridisk sikkerhed. Permanens er sikkerheden for, at skovene bliver stående – som naturnær skov (kilde: Orientering til Skovpolitisk Udvalg, notat, Klima- og Energiministeriet, 21. februar 2011).

Natura 2000 er et europæisk netværk af beskyttet natur. Områderne er udpeget og skal forvaltes i overensstemmelse med habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

Naturnær skovdrift har et klart økonomisk sigte og indebærer samtidig, at skovdriften tilrettelægges således, at kontinuiteten i skovdækket sikres ved, at foryngelserne i fremtiden kan ske ved selvforyngelse, og at valget af træarter baseres på økologisk tilpasning til lokaliteten, hvilket vil fremme anvendelse af lokalitets-tilpassede/tilpasningsdygtige – især hjemmehørende – træer og buske. En skov i naturnær drift vil typisk bestå af en blanding af mange træarter i forskellige aldre. Naturnær drift indebærer desuden, at anvendelsen af hjælpestoffer minimeres eller helt undlades. Naturnær skovdrift understøtter og styrker generelt skovens robusthed, modstandsdygtighed over for klimaændringer, biologisk mangfoldighed og de miljøbeskyttende funktioner (kilde: Danmarks Nationale Skovprogram, Miljøministeriet 2002).

Naturplejesskov er skov, hvor en ønsket naturtilstand opretholdes eller udvikles gennem aktiv pleje, f.eks. græsningssskov, stævningssskov, ekstensiv skovdrift eller skov med gamle egetræer, som løbende frihugges for opvækst.

Naturskov blev i Naturskovsstrategien 1992 beskrevet som de oprindelige skoves efterkommere. Der har dog længe været behov for en mere praktisk definition, der tager udgangspunkt i, hvad der er bevaringsværdigt. Der er så vidt Danmarks Naturfredningsforening ved ikke enighed om en sådan ny definition.

Noglebiotoper er områder, der er vigtige for at bevare den biologiske værdi. Det er områder, der kan være med til at sikre den biologiske mangfoldighed, fordi de indeholder - eller kan forventes at indeholde - naturtyper, elementer eller arter, som efterhånden er blevet sjældne. Noglebiotoper i skov er f.eks. gamle løvskove, stævningskove, askesumpe, kildevæld, heder og skovenge (kilde: Noglebiotoper i skov, Skov-Info 24, Miljøministeriet m.fl. 2001).

Urskov er naturskov, som siden oldtiden har været helt urørt. Den findes ikke i Danmark i dag, og den kan ikke genskabes (kilde: Naturskogsstrategien 1992).

Urørt skov er skov, der fra et nærmere bestemt tidspunkt er fritaget fra direkte menneskelige indgreb (kilde: Naturskogsstrategien 1992).

Stævningskov er skov, der forynges gennem stødskud, dvs. skud fra stubben af det fældede træ (kilde: Den Store Danske, Gyldendals Åbne Encyklopædi, www.denstoredanske.dk).

Økosystemtjenester er de goder, som mennesker får fra naturen. De kan grupperes i fire kategorier: Naturlige goder, regulerende tjenester, støttende tjenester og kulturelle tjenester. Naturlige goder inkluderer organiske og ikke-organiske naturressourcer lige fra fødevarer, ren luft og vand til brændsel og byggematerialer. Kulturelle tjenester derimod omfatter bl.a. muligheden for friluftsliv og rekreation samt naturens æstetiske værdier. Støttende tjenester inkluderer for eksempel bestøvningen af afgrøder og andre planter, næringsstofferne kredsløb og beskyttelsen mod oversvømmelse (kilde: Økosystemtjenester – vor fremtids forsikring, faktablad fra Nordisk Ministerråd 2008).

KILDER

1. Danmarks biodiversitet 2010 – Status, trusler og udvikling. Faglig rapport fra DMU nr. 815 2011. Danmarks Miljøundersøgelser, Århus Universitet
2. The Economics of Ecosystems and Biodiversity – Interim Report, 2008, p 35, <http://www.teebweb.org>.
3. Skovene rummer de fleste arter. DMU-Nyt. Nyhedsbrev 2011 nr. 2. Danmarks Miljøundersøgelser. Århus Universitet.
4. Specialiserede arter i skove og på overdrev mest truede. DMU-Nyt. Nyhedsbrev 2010 nr. 5. Danmarks Miljøundersøgelser. Århus Universitet.
5. Thomas Nord-Larsen, Vivian Kvist Johannsen, Bruno Bilde Jørgensen og Annemarie Bastrup-Birk, 2008: Skove og plantager 2006, Skov & Landskab, Hørsholm, 2008. 185 s. ill.
6. Aude, E., Bruun H.H., Ejrnæs R., Heilman-Clausen J., Poulsen R.S. 2009 "Dødt ved og gamle træer – hvor meget og hvor mange i de danske skove?" I: Jord og Viden nr. 17.
7. Energistatistik 2009. Energistyrelsen.
8. Thomas Nord-Larsen, Vivian Kvist Johannsen, Lars Vesterdal, Bruno Bilde Jørgensen og Annemarie Bastrup-Birk, 2009: Skove og plantager 2008, Skov & Landskab, Hørsholm, 2009. 21 s. ill.

LEVENDE SKOVE

DANMARKS
NATURFREDNINGS-
FORENINGS
SKOVPOLITIK

Læs mere på
www.dn.dk/skov

**Danmarks
Naturfredningsforening**

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Tlf. 39 17 40 00
www.dn.dk

Danmarks
Naturfredningsforening

